

1946

1966

KULTURNO
UMJETNIČKO
DRUŠTVO

TAVANKUT

KUD

»*Matija Gubec*«

TAVANKUT

IVO PRČIĆ
~ SUBOTICA

Subotica 1966.

Uprava KUD „Matija Gubec” Tavankut, ovom knjigom daje prikaz rada Društva od osnivanja 1946. g. do ove, 1966. g.

Materijal je sakupio i ogradio Ivan Prčić — gospodar.

Ovim zahvaljujemo svima, koji su pomogli prilikom skupljanja materijala za ovu knjigu i Ivanu Prčiću za rad na sakupljanju i obradi materijala.

Upravni odbor

DVADESETO GODIŠNJOJ LIPI
„MATIJE GUPCA”
U TAVANKUTU.

Tavankute selo milo
Na pisku si gnjizdo svilo.
Grablja čuvaš ti prastara
Pra-slavena i Avara.

Kralj Alberta pismo tvrdi
Da si i grad bio tvrdi
Srid stolića petnaestoga
Al te zgazi turska noga.

Iznova te ljudi grade
Imaš vočke, vinograde
Šuma, njiva, trske, trave,
Kraj Krivaje vode plave.

U proliću sav u cviču
A u jesen pun si roda.
Litnji znoj te k' zimi vodi
A tvoji „Gubec” k rasonodi.

Za minulih dvades't lita
Razgranata „Gupca” lipa
Kulture ti cvata cvitom
Šireć miris cilim svitom.

Joan Prošić

Godine 1946. osnovano je društvo za njegovanje dramske umjetnosti i registrovano kao: „HRVATSKO KULTURNO PROSVJETNO DRUŠTVO MATIJA GUBEC — TAVANKUT.“

Ljubav za glumu ima dubok korijen u srcima seljačke omladine Tavankuta.

Već prve decenije ovoga vijeka seljačka mladež naučila je i izvela komad „Dido“ — i to pod šatorom — a naslovnu ulogu igrao je Josip Vuković, zbog toga i nazvan, „Dido“.

Sin Tavankuta, učitelj na čikeriji, zaseoku Tavankuta, dao je 1921. god. sa školskom djecom jedan pozorišni komad. Brojni gledaoci, seljački momci i djevojke, zamole ga da i njih uči glumi. Od tada pa do 1936. god. izvodjeno je svake godine po nekoliko dramskih djela, kao napr. „Božićno prase“ — „Lepa bula“ — „Gazda Živko“ — „Čestitam“ — „Kolera“ — „Inoće“ i drugi. Sa komadom „Inoće“ po želji seljaka-glumaca, gostujemo u Subotici 1929. Tadašnja lokalna štampa o tome je — između ostalog — pisala i ovo: „... omladino gradagdje si i šta radiš? Seljaci sa salaša dolaze ti pokazati da oni rade!...“

Seljak, pisac i pjesnik, Luka Kujundžić — „Strika“ takođe je sa seljačkom mladeži uvježbavao i davao komade, dramska djela, i to bez ikakve pomoći intelektualaca, u periodu između dva rata.

Seljanka, Ilka Vuković (Pašićka) radila je sa seljačkom mladeži i prije i poslije Oslobođenja — decenijama sa tako bogatim repertoarom da zaslužuje zasebno poglavlje, što će i biti učinjeno.

Učitelj u Zlatnom kraju, Većeslav Omahen, — osim ono sa djecom — dao je par priredbi sa omladinom Sokolskog društva.

Učitelj u selu, Vinko Romić, uvježbao je 1929. g. „Seoskog lolu“

Ovo su bile predhodnice za stvaranje ORGANIZACIJE. Godine 1946. omladina Tavankuta, ušlzanjen u SKOJ i u „Antifalističku Omladinu Jugoslavije“ — znajući da se Prčić odavno bavi tim poslom — putem svoga sekretara Stantić Sime — „Političkog“ zamoli Prčića da im režira komade. Prvo je izveden komad „Solja čaja“ — „Prosida“, Vrlo važno — može!“ itd.

Većeslav Omahen, tada aktivni učitelj u selu, predloži da se taj aktiv oformi kao zasebno DRUŠTVO za dramski rad. To bi prihvaćeno i tako taj aktiv bude 1946. g. registrovan pod gore navedenim imenom.

Administrativnu stranu DRUŠTVA (u daljnjem tekstu radi kratkoće ovako ćemo ga zvati) do svoje, ubrzo nastupile, smrti vodio je Omahen — a rad sa omladinom: Prčić.

Prvi članovi DRUŠTVA bijahu: Stantić Šime, Stipić Bela, Vukov Ivan, Milunović, Cilika, Bukvić Giza i dr. kao i dvije sestre Balažević Anica i Kata.

Eto, tako je bila mladica lipe MATIJE GUPCA ukalamljena u duboki korijen ljubavi za glumu seljačke omladine Tavankuta i razvijala se i razvila tokom 20 godina u snažno deblo sa više grana. Ali rad u DRUŠTVU nit je tekao niti teče lako!

VJEČITA KOČNICA RADA JE: NEIMANJE SVOJIH PROSTORIJA!

Radilo se: po privatnim kućama, kuhinjama, hodnicima, školskim učionicama pokatkad... U početku uz petrolejku... rekviziti uzamljivani od dobrih „nana“ i „teta“ i sopstvenim rukama rađeni od kupljenog pa i poklonjenog materijala i čuvalo se, pa i čuva, što se ne poizgubi i prisvoji, kod „dobrih duša“ po selu.

Živnusmo velikom nadom kad je udarničkim radom seljana izgrađen Zadrugni Dom sa velikom salom za priredbe i više drugih soba. Ako je Društvo — rijetko kad — i dobilo sobu, ubrzo se našlo kome je preče potrebna i valja seliti, gubit i isharat što imasmo. Točionice pića i razne kancelarije zauzeše Dom.

Sada je Zadrugni dom postao „DOM KULTURE“. Neumornom zalaganjem upravitelja Osmogodišnje škole Radonić Marka divno je uređena kako bina tako i sala pa i ostale prostorije Doma i nadamo se da (ako se nađe kuda da se iseli Zabavište iz DOMA KULTURE) da će Društvo dobiti mjesto gdje da radi i čuva svoju imovinu. Jer dosad nam je čak i zavjesa sa bine bila ukradjena od strane nekih cirkusanera, nestale zvečke, neke narodne nošnje, stolovi, šah table i neke tambure itd.

Zbog toga je rad DRUŠTVA imao i svojih padova pa i stagnacija, ali volja za rad nikada nije ubijena. Krivulja rada je imala svoj jak uspon kada je 1949. godine bračni par učitelji, Grunčić Ljudevit i Vita, svojim ličnim učeš-

ćem u glumi za sobom povukao u rad DRUŠTVA i ostalu inteligenciju sela: Balažević Antuna i Gizu. Balažević Željka i Macu, Sterle Milenka i Lulu poštare kao i prosvjetne radnike u selu. IZBIRAČICU im je režirao Prčić, a poslije su oni sami među sobom birali režisera i glumce a Prčić produžio raditi sa seljačkom omladinom i djecom. Tako su radile dvije grupe: intelektualci i seljačka grupa. U takvim periodima „podvojenosti“ zapravo: udvojenosti, bilo je DRUŠTVO najaktivnije u svom radu, jer su se grupe takmičile koja će više ili bolje što dati.

Prčić Ivan je naročito volio spremati dramatizovane bajke u kojima ima mnogo lica izvodača. Znao je da će se kasnije od tih malih glumaca razviti veliki ljubitelji dramske umjetnosti i budući glumci. Tako je u dramatizovanu bajku Anatola Fransa sam nadopisao i uklopio tekst za Ciganke, i cigančiče, i cigansku pjesmu, da bih mogao udovoljiti želji mnoge djece, željne uloge. O tome ovako piše „Hrvatska riječ“ od polovine februara 1952. u članku pod naslovom: „Tavankutska djeca na pozornici“ A u borbi za kulturni preobražaj sela dva učitelja Ivan Prčić i Antunović Marija su djecu samo upitala da li bi da odigraju jedan igrokaz SVJETLANU ... Mnogo se više djece javilo nego a trebalo ih je samo oko pedesetak bez lčiije pomoći Antunović Marija napravila je kulise za tri čina ... i pomagala Ivanu Prčiću ... jer sa pedesetak djece raditi nije šala! mi smo vidjeli drugu predstavu .. u četvrtak .. sala rasprodana .. 400 posjetilaca Svjetlana i Vile .. sve same švrće... ukusno odjevene, dobro uvježbane plešu itd. Iste godine napiše Prčić Ivan bajku u 4 čina „TRNORUŽICU“ sa oko 40 aktera i to pola uloga za odrasle a pola za djecu raznog uzrasta. Taj je komad bio tokom 20 godina škola za buduće glumce. Davan je 26 puta u raznim mjestima pa je bio primljen i za III. „FESTIVAL DJETETA“ u Šibeniku 1963. godine.

O radu DRUŠTVA pisale su i beogradske novine „Borba“, „Politika“ a i novine u Novom Sadu. „Hrvatska Riječ“ od 1. VIII 1952. god. sa naslovom preko cijele strane: „Kulturni život u Tavankutu je sve življi“ u četiri polustupca piše o radu DRUŠTVA. U odeljku pod podnaslovom: „Matija Gubec“ pokretač kulturne djelatnosti u

Tavankutu navodi: „..... mnogi su me pitali kada će biti priredba — kaže Prčić Ivan učitelj u penziji, koji rukovodi dramskom sekcijom.....sada se priprema bajka „Trnoružica“, za bajke postoji veliko interesovanje... u zadružnom domu.. zadružna mehana... u mnogome ometala rad... roditelji zabrinjavali dolazak ... zbog... mehanе... DRUŠTVO je imalo frulaša... i vrlo često morao sam ih tražiti u mehani .. da bi ih sakupio na probu, — rekao je nam.. Prčić.. Sad je sasvim drugo: nije više potrebno naglasiti... da će biti ples prilikom priredbi... mještani dolaze... itd.”

IZ ŽIVOTA DRAMSKE SEKCIJE „TRNORUŽICA“ OD PRČIČA

TOKOM MINULIH 20 GODINA IZVOĐENA SU OVA
DRAMSKA DJELA:

1. Šolja čaja
2. Prosidba
3. Vrlo važno može
4. Dva lopova
5. Čestitam
6. Na Kalemegdanu
7. Gluvi zet
8. Dvi komšinice
9. IZBIRAČICA
10. Povratak
11. OBIČAN ČOVEK
12. Ljubavno pismo
13. Jedan sluga a dva gospodara ...
14. ČVOR
15. Sedmorica u podrumu
16. Ženidba iz nužde
17. SVJETLANA
18. TRNORUŽICA
19. Tera opoziciju
20. Svinja
21. KRAJIŠKINJA
22. PORODICA BLO
23. HASANAGINICA
24. ČAROBNJAK IZ OZA
25. Dvojniki
26. Čudotvorni cvet
27. JAZAVAC PRED SUDOM
28. LAŽA I PARALAŽA
29. DR
30. OLUJA
31. Poremećen plan
32. Ideali
33. Registrujem se u sredu
34. SKAMPOLO
35. Advokat Patlen
36. Sretna zabuna
37. Kod doktorke

38. DA JE ZNAT KO ZJAT

39. NARODNI POSLANIK

40. Ciganka iz „TRI KAPI KRVI“

Velikim slovima štampana su kvalitetnija djela u više činova, a sitnim slovima dvočinke i jednočinke. Spremano je, pa i spremljeno još djela: KATICA.. PASTORAK.. TRI KAPI KRVI itd. ali iz raznih razloga nisu prikazana. Premijere po godinama i rednim brojem iz gornjeg popisa navodimo:

= 1946:1—2 = 1947:3—4 = 1948:5—6 = 1949:7—8
= 1950:9—10—11 = 1951:12—13—14—15 = 1952:16—17
— 18 —1953: 19—20—21—22 = 1954:23—24—25—26 =
1955:27—28—29—30 = 1956:31—32 = 1957:33 = 1958:34
= 1959:35 = 1960:36 = 1961:37 = 1962: = 1963: =
1964:38 = 1965: 1966:39—40 =

Dramska grupa bila je korijen iz kojeg je izraslo snažno stablo lipe „Matije Gubca“ i granalo se osnivajući redom svoje SEKCIJE: ČITAONICU, FOLKLOR, MUZIKU, SAH, PING-PONG.

Ona je priredbama dramskih djela stvarala novac za početak rada ostalih sekcija. splatno šila DRUŠTVU: švelja Balažević Cilika, Balažević Anica, Stipić Marga i druge) i tim zaradama finansirala početak rada svojih sekcija.

BIBLIOTEKA: sjeme joj je oko 120 brošura i knjiga Z.Z. Tavankut, koje su ležale nekorišćene pa ih Z.Z. pokloni DRUŠTVU 1949. g. Od zarade sa priredbi povremeno se odvađa novac za kupovinu knjiga koje se daju narodu na čitanje. Taj posao obavlja besplatno neko iz DRUŠTVA. Na takmičenju na KELEBIJI sa „IZBIRAČICOM“ plasiralo se na III. mjesto i nagradu od 20 knjiga stavljamo u našu biblioteku.

ČITAONICA: Kad je DRUŠTVO 1952. god. u Zadr. domu dobilo dvije sobe za upotrebu, odmah je jednu dalo za smještaj knjiga, a u drugoj otvorilo čitaonicu i ona poče sa radom 15. VIII. 1952. Od pomoći NO TAVANKUT na-

bavljeno je 6 stolova i 16 stolica. Sada se ukazala potreba za jednim licem koje će o tom voditi brigu. Tako bi uposiena Kata Stipić, koja je za to dobivala mjesečno po 2500 dinara — ukoliko je dramska grupa zaradila novaca! Dešavalo se da je DRUŠTVO dugo joj dugovalo, jednom čak 60 000 ali je ipak — iako unazad — isplatilo sve. Za uspješan rad BIBLIOTEKE naše je DRUŠTVO dobilo nagradu u knjigama vrijednosti od 200 000 dinara od Republike Srbije. U čitaonici su se održavale probe, igrao šah, čitala dnevna štampa itd. U radu sa bibliotekom, rukovanjem knjigama, Kati Stipić davala je stručnu pomoć učiteljica Ivanka Cvijin.

Kada se biblioteka toliko razvila da je trebalo držati stalno uposleno lice s punim radnim vremenom i pristojnom plaćom, što je nadilazilo mogućnosti DRUŠTVA, i BIBLIOTEKA i ČITAONICA predata je na staranje NO TAVANKUT a kasnije je ušla u sastav Gradske biblioteke, no Kata je ostala i nadalje da o njoj vodi brigu.

FOLKLOR: U Tavankutu je lako bilo naći dobre igrače ako je u nekom dramskom djelu takvih trebalo. Od takvih i od njihovih drugova i drugarica oformila se i razvila folklorna grupa DRUŠTVA koja je već 1950 godine radila i to tako da 1951. godine u Subotici, na takmičenju folklornih grupa sreza, osvaja PRVO mjesto sa „Velikim kolom“. A godine 1952. pak POHVALOM za plasman na DRUGO mjesto sa „Momačkim kolom“, a za očuvanje starih narodnih igara: „Igrala bih dere...“ „Čučavac“ i dr. u 1953. godini. Već 1951. godine neki članovi našeg folklora u sastavu grupe „Bratstva“ iz Subotice bili su na Festivalu u Opatiji.

U samom početku rada, odijela su uzajmljivana od dobrih nana, a kasnije otkupljivana i kupovana i tako smo imali već 8 narodnih nošnji, ali neimajući svoje prostorije gdje da ih čuvamo stalno su ih uzajmljivale razne grupe iz naših zaselaka pa su tako zagubljene i sada ponova smo nabavili druge.

Folklorna grupa u saradnji Muzičke davala je i više samostalnih priredbi izvodeći pored narodnih bunjevačkih plesova i splet igara drugih naših naroda.

Kad s dramskom, kad sa Muzičkom samostalnim programom ona je gostovala po zaseocima Tavankuta, u okolnim naseljima, Bajmoku, Sonti, pa i dalje na Festivalu u Zagrebu.

Izvođeći izvorne plesove svoga kraja naš Folklor privukao je na sebe pažnju naših kulturnih centara Beograda i Zagreba! U martu mjesecu 1966. godine RTV Beograd snimila je u Tavankutu bunjevačke plesove, i Kraljičke pjesme u izvođenju Folklorne i Tamburaške sekcije Društva. Vuković Lozo uputio je snimatelje do Anice Balažević u selu da im ona sakupi izvođače i aranžira program. Dio snimljenog programa RTV Beograd emitirao je 1. X. 1966. u emisiji zvanoj „Pesma je život” koju vodi književnik Branko P. Radičević.

O učešću na Festivalu u Zagrebu 1966. opširnije na drugom mjestu još ćemo reći koju reč.

U Bajmoku, 25. VI. 1966. na smotri narodnih igara, zvanoj: „Bačka u igri” pored grupa iz Bogojeva, Doroslova, Sombora, Subotice, Kupusine, Bačkog Brega, Horgoša i Bajmoka, učestvuju i naši.

ŠAH: U Tavankutu ima prilično velik broj ljubitelja šaha. Već 1949. godine Balažević, Željko, Balažević Antun, Dulić Vince i drugi okupljaju se oko šah-tabli. Pridolaskom svenovijih, ta se grupa konsoliduje 1951, a već 1952. kao ŠAH sekcija DRUŠTVA priređuje niz takmičenja sa vrlo lijepim uspjehom tako, da se pokazala potreba za kupovinom 20 šah-tabli za nabavku kojih budu izabrani Mazarak Đuro i Rudić Franjo. U te godine otvorenoj ČITAONICI DRUŠTVA svakodnevno se igra šah, u takmičenjima ima dvije visoke pobjede nad Đurđinom, jednu minimalnu, nad Bajmocom a poraz od Žednika, gdje nam se borila II. ekipa, i pobjeda u Subotici nad SK Zanatlija sa 5:3. Bila su zapažena prvenstvena takmičenja Tavankuta u organizaciji Balažević Antuna (Burge), Zelić Blaže, Dulić Vince, Hirt Lajče i dr. Odigrane su simultanke sa Udovčićem i Vel. Trifunovićem, a naročito je bilo uspješno takmičenje za sticanje kategorije tako da je naš član Godar Stipan, pobjednik na Omladinskom takmičenju, trebao ići u Novi Sad, ali DRUŠTVO nije već imalo novaca da to finansira. I u 1953. god. na simultanki sa majstorom Buljovčićom i Sinešom takav smo uspjeh imali da su neki

šahisti iz Bajmoka izrazili želju da se učlane u našu SAH sekciju.

Nažalost DRUŠTVA i veliku štetu te plemenite igre, rad te sekcije potpuno je onemogućen i zamro počev od 1956. godine t. j. od časa kad je BIBLIOTEKA i ČITAONICA odvojen od DRUŠTVA i te prostorije šahisti više nisu smjeli koristiti za SAH sekciju. Zbog toga se i evidencija o 20 šah tabli izgubila, jer se neke nalaze u prostoriji DVD, neke u birtijama ili neznamo gdje.

PING-PONG. U zapisniku DRUŠTVA sjednice od 15. III. 1953. stoji da je tada odlučeno da se nabavi za naše članstvo i ping-pong stol, pa i da se unajmi i jedan bili-jar stol. Prijedlog je prihvaćen i predlažać Balažević Zeljko je uzeo na sebe dužnost da se o realizaciji pobrine. Kako u blagajni DRUŠTVA nije bilo gotovog novca, bude odlučeno da Dramska sekcija da dvije priredbe (jednu na Đurđinu, drugu u Vuković Kraju), i da se čist prihod sa tih priredbi utroši za kupovinu ping-pong stola. Zbog nedovoljnog prostora u Čitaonici taj stol je smješten u prostoriji druge društvene organizacije i naše DRUŠTVO ga više ne vodi u svojoj evidenciji.

MUZIČKO—tamburaška sekcija. U početku rada DRUŠTVA, publika je tražila da poslije odigranog dramskog djela bude i igranka. Toj se želji moralo izlaziti u susret, ali su profesionalni svirci za dvosatni rad poslije kulturnog programa odnosili skoro svu čistu zaradu. Zbog toga, a i zbog uspješnijeg rada FOLKLORA, postalo je nužno da se oformi MUZIČKA sekcija DRUŠTVA. Isprva su nam neki amateri svirci: Balažević Nikole Antun i Prčić Tomica, satar pa i Vuković Lozo i drugi besplatno svirali i poučavali. Kasnije je izlazio i Tumbas Pere Hajo. No sve to nije bio sistematski rad. DRUŠTVO je odlučilo da plaća nekim profesionalnim svircima da pouče članove njene Muzičke sekcije. No to je davalo vrlo slab rezultat. Zato je DRUŠTVO insistiralo da Osmogodišnja škola uposli takvog nastavnika koji bi mogao poučavati naše članove notalnom sviranju. Tako je Ivić Stipan, nastavnik počet od 1952. godine pa sve do danas uzeo na sebe tu brigu u MUZIČKOJ sekciji DRUŠTVA izvježbao i osposobio ne-

koliko grupa tamburaških ekipa, koje su postale profesionalni svirci, ali od kojih se još uvijek nađu takvi koji osjećaju obavezu da posluže DRUŠTVU.

Godine 1952. imali smo i grupu FRULAŠA od osam članova, ali zbog Zadrugne mehane, koja je tada radila u Zadr. domu, roditelji nisu dali da im djeca dolaze u DOM na probe.

Od pomoći NO TAVANKUT (60 000 din.) nabavljeno je: jedan harmonij, 2 tambure, 2 prime, 2 basprime, 2 kontrite, 1 čelo i 1 bas.

Ova sekcija stalno pomaže Folklor, što je i razumljivo jer bez svirke Folklor uopće ne bi mogao ni raditi. A kako naš narod voli pjesme i ples to ove dvije sekcije uvijek učestvuju u programima za proslavu Državnih praznika.

Nažalost akustičnih i toplih prostorija za vježbe u plesu nemamo, nego se proba u hladnim predsobljima i drugim tijesnim sobama — kad gdje — pa to zimi . . kad se za ples ima najviše vremena, ozbiljno ugrožava opstanak i rad ove tako aktivne i nadaleko zapažene sekcije.

LIKOVNA sekcija. Godine 1961. likovni umjetnici iz Tavankuta, nastavnici, Šabić Stipan i Jandrić Ivan sa još četvoricom iz Subotice osnovali su svoju koloniju pod imenom: „LIKOVNA KOLONIJA ŠESTORICE”.

Oba ova nastavnika svojim oduševljenim radom na ovom poslu pobude veliko interesovanje za likovni rad i kod drugih ljubitelja ove umjetnosti. (Stipić Marga i drugih) koje sukcesivno uključuju, primaju u svoju koloniju.

Ivan Prčić je znao da u Tavankutu ima lica koja se bave prastarom umjetnošću pletenja slame, (Ivković Veco i drugi) pa je predložio Šabiću da „LIKOVNA KOLONIJA” okupi u svoje društvo i takve umjetnike . . naročito kad je vidio u Subotici kod udove Ivković Ivandekić Kate i umjetnički izrađene slike Ane Milodanović iz Žednika.

Šabić prihvati taj prijedlog i posredovanjem Prčića i porodice Ivandekić bude Ana Milodanović uključena u društvo LIKOVNE KOLONIJE . . koja joj je mnogo pomogla da njena umjetnost dođe na vidjelo pred mnogobrojne ljubitelje umjetnosti diljem Jugoslavije. O tim uspjesima, opširnije na stranicama u referatu o radu u periodu poslednje tri godine.

DRUŠTVO, po svojoj tradiciji pomaganja svakog kulturnog rada u Tavankutu, kao što stara matica pčelinjeg roja ostavlja mladima svoju košnicu, kao što je i BIBLIOTECI i ČITAONICI ranije, to sad LIKOVNOJ KOLONIJI ustupa svoju sobu da ima gdje raditi.

Tako se LIKOVNA KOLONIJA uključi u DRUŠTVO kao samostalna grupa koju DRUŠTVO izdašno materijalno pomaže da dođe do pune afirmacije. Zato se organizuju izložbe kako u samom Tavankutu tako i u Subotici, Apatinu, Beogradu, Zagrebu, a u perspektivi i u drugim mjestima naše domovine.

Na veliku štetu za tako perspektivan rad u divno uređenom DOMU KULTURE, zasada se još nije moglo naći prostorije gdje bi ta SEKCIJA mogla da nastavi svoj rad pa da odgajiva i podmladak za umjetnost slikanja slamom. U tom pogledu, dok smo još imali svoju sobu, bilo je pokušaja pod vođstvom Ane Milodanović kao instruktora.

GOSTOVANJA, TAKMIČENJA, SMOTRE, FESTIVALI, IZLOŽBE

Spremljeni program, nakon premijere u selu, DRUŠTVO izvodi i u zaseocima: G. TAVANKUTU. . VUKOVIĆ KRAJU. . SKENDEREVOM KRAJU, SAJCU ČIKERJI, LJUTOVU i MALOJ BOSNI. Isto tako, dosta često, i u drugim salašima selima Subotice: KELEBIJI, STAROM i NOVOM ŽEDNIKU, BIKOVU, ĐURĐINU.

U samoj SUBOTICI: u gradskom kazalištu, Pionirskom kazalištu i Nèpkòru.

U BAJMOKU, MIŠIĆEVU, ALEKSA ŠANTIĆU, SVETOZAR MILETIĆU, SONTI MONOŠTORU, NENADIĆU, ŠIKARI na bezdanskom putu i III FESTIVALU DJETETA U ŠIBENIKU.

A sa izložbama slika: u SUBOTICI, APATINU, BEOGRADU ZAGREBU. Slike, naročito one od slame, skrenule su pažnju, kako Beograda tako i Zagreba, na rad DRUŠTVA te su u Zagreb na Festival pozvali i naš FOLKLOR. Isto takav poziv smo dobili i iz Beograda.

Zao nam što zbog ograničenog prostora u ovom djelu ne možemo navesti da: kad gdje kakvim programom i koliko puta smo bili gostovati, ali navedena mjesta svjedoče da je rad našega DRUŠTVA daleko zračio.

PRIZNANJA, POHVALNICE, DIPLOME, NAGRADE, POMOĆ

Tokom godina mnogo puta je, kako lokalna tako i novosadska, beogradska pa i zagrebačka dnevna i periodična štampa pisala s pohvalom i priznanjem o radu DRUŠTVA ili njenih sekcija. Tek po neki citat je bilo moguće nam navesti u nekim odjelicima ovoga pregleda rada.

I pojedine sekcije (BIBLIOTEKA — ŠAH) dobile su DIPLOME, POHVALNICE i ZASTAVICE.

Tako isto pojedine ličnosti dobile su: POHVALNICU saveza kulturno prosvjetnih društva Vojvodine za postignute uspjehe u razvijanju kulturno-prosvetne i umjetničke djelatnosti u 1951. g. Prčić Ivan. Za uzorno uređenu Biblioteku Cvijin Ivanka učiteljica dobiva nagradu u knjigama, Stipić Kata 5.000 dinara. Isto tako i Grunčić Ljudevit 5.000 dinara nagrade i Ivić Stipan pohvalu za marljiv rad u Muzičkoj sekciji.

NOVČANU I MATERIJALNU POMOĆ dobivalo je DRUŠTVO, ponekad i pozamašne sume, i od Narodnih vlasti i Kult. Prosv. Zajednice.

POSEBAN OSVRT NA POSTOJANJE I RAD SAMO- STALNIH GRUPA U ZASEOCIMA

Kako je rečeno u Uvodu, u Tavankutu je dubok korijen ljubavi za dramsku umjetnost. Dokaz: seljaci sami uče komade i prikazuju ih počev od prvih godina ovoga vijeka. I sad postoje takve grupe u Ljutovu, kod Sajca, u G. Tavankutu, na Čikeriji itd. Njihov rad nije mogao biti obuhvaćen u ovom pogledu rada DRUŠTVA, jer je preobiman i nesredjen, ali njih ipak treba brojiti kao članove KULTURNOG DRUŠTVA, jer nije ono pravi član KULTURNOG DRUŠTVA ko je samo upisan kao takav sa plaćenom ili neplaćenom članarinom, a ne radi ništa, nego SVAKI TAVANKUČANIN KOJI SE BAVI KULTURNIM RADOM pa bio on upisan ili ne!

Seljanka, Ilka Vuković Pašićka) rođj. 1908. god. već od 1934. god. radi sa seljačkom mladeži na dramskoj umjetnosti. Reprtoar dramskih djela, koje je ona uvje-

žbala i dala, ništa nije manji — ako ne i obimniji — nego registriranog DRUŠTVA u centru. Priredbe su davane pod ŠATORIMA, ponekad i po dvije ujedno spojene! Evo djela koje su dali seljaci u G. Tavankutu, pa i GOSTOVA-LI u zaseocima:

1936. 1. Teška zdjela. 2. Uskočkinja. 3. Bečka šniela. 4. Začarani princ. 5. Dva bila gavrana.

1937. 1. Nespretni prosac. 2. Žena na čoši. 3. Nasamareni lihvar. 4. Stari i mladi. 5. Bunjevačko prelo.

1938. 1. Robijaš. 2. Ciganin. 3. Kroz suze u vjetar. 4. Dijete. 5. Devet đaka. 6. Začareni čvor. 7. KRAJIŠKI-NJA.

Od godine 1939. pa tokom rata i prvih godina nakon oslobođenja do 1951 god. nije bilo priredbi.

1952. 1. Tu je nagla sreća. 2. Pod starost. 3. skečevi.

1953. 1. Izdaje se stan pod kiriju. 2. Šolja čaja. 3. Šepa. 4. Redak gost. 5. Spiritistička seansa.

1954. 1. Sprema se na bal. 2. Tri bekrije.

1955. 1. Siguran lek. 2. U nastavničkoj sobi.

1956. Car Čira. 2. Šokica.

1957. 1. Šaran. 2. Čudnovata bolest.

Svega preko 30 naslova ne računajući mnoštvo kraćih skečeva! Taj rad te agilne seljanke morao je prestati, jer ne samo da joj nije pružana pomoć nego su neki (da im ne spomenemo ime!) tražili od te grupe amatera njihovim radom zaradjeni novac.

Jedan skroz nesocijalistički postupak neodgovornih Herostratesa ugušio je jedan tako divan, samonikli kulturni rad!

II. DIO

PREGLED USPJEHA RADA DRUŠTVA U PREDJUBILARNE DVIJE GODINE

Na poziv organizatora Smotre folklora u Zagrebu, naša Folklorna i Muzička sekcija učestvuje na istoj sa slijedećim programom:

U okviru prikaza narodnih običaja: „Kola — skupština mladeži” izvođeni su naši plesovi: 1. „Srdiš se dušo”. 2. „Veliko bunjevačko kolo”. 3. „Rokoko”. 4. „Tandrčak”. 5. „Bunjevačko momačko kolo”.

Tamburaški orkestar odsvirao je splet bunjevačkih narodnih pjesama (Kolo igra, tamburica svira... Prid pendžerom procvatala ruža... i Kad zasvira tumburica jasna).

Vuković Lozo izveo je na tamburici „Bunjevačko kolo” nazvano „Lozino kolo” zbog njegove naročite interpretacije.

Grupa djevojčica — Kraljice — otpjevala je kraljičke pjesme: „Kad kraljice idu u kolo”. 2. „Silna šteta”. 3. „Darovi sirote divojke” i 4. „Tuga”.

Dana 24. VII 1966. u toku prijedodneva, svi izvođači i njihovi pratioci prolaze u živopisnoj povorci narodnih nošnji ulicama Zagreba na otvaranje Smotre na Trgu Republike da tamo prikažu svoj program pred preko 100.000 zagrebčana i gostiju.

Prva tri dana Smotre ove grupe su izvodile izvorni folklor iz svoga kraja. Nastup folklora „Matija Gubec” iz Tavankuta najavljen je više puta i preko Radio TV Zagreba kao i preko dnevne štampe. Citiram o: („Vjesnik” od 21. VII 1966.) „Od poznatijih folklornih grupa iz drugih republika u Zagreb će doputovati i „Matija Gubec” iz Tavankuta kraj Subotice...”

U vezi nastupa na Trgu Republike (24. VII 1966) pod naslovom „Slavlje narodne umjetnosti” Nives Simoneli pisala je u „Vjesniku” od 26. VII 1966.: „... Bunjevci iz Tavankuta sa svojim bunjevačkim kolima i zanimljivim nastupom ženskog kola „Kraljice — ljelje” prošao je rela-

IZ ŽIVOTA DRAMSKE SEKCIJE „TRNORUŽICA”
KRALJ SA PREMIJERE ODRŽANE 1952. GODINE

tivno nezapažen zbog loše tehničke organizacije ... (podvukao Prčić.) Zbog tog što nije bilo odgovarajućeg osvjetljenja i ozvučenja. (Naša primjedba.)

Osnovni cilj naš je bio na Smotri u Zagrebu da prikazemo izvorni bunjevački folklor. To i dalje ostaje cilj i zadatak Društva da rekonstruira, uvježba i sačuva izvorni narodni folklor, koji su u časovima raspoloženja i inspiracija izvodili njihovi „dide i majke.”

Još 1947. godine Maršal Tito je pred skupom predstavnika Ogranaka „Seljačke Sloge” rekao: ... Mi treba da čuvamo i gajimo to naše narodno blago, te naše stare običaje, te naše stare umotvorine još više nego se to danas moglo vidjeti na našoj smotri. („Vjesnik”, 26. VI 1966. str. 4.)

Za sve vrijeme boravka u Zagrebu naši izvođači bili su meta domaćih i stranih fotoamatera. Snimljene su naše nošnje za razglednice, suvenire, za razne zbirke i za muzejske arhive. Isto tako su, za Radio Zagreb, snimljeni naši narodni plesovi i pjesme u izvođenju tamburaškog orkestra, kao i „Kraljičke pisme” u izvođenju djevojčica „Kraljica”. Od zagrebačke publike, naši izvođači su bili burno pozdravljani ne samo za vrijeme izvođenja programa, nego i prilikom šetnji gradskim ulicama i trgovima!

*

Povodom otvaranja Smotre pisao je prof. Ivan Ivančan: (citirao is „Vjesnika” od 24. VII 1966.) „... Danas u Zagrebu počinje tjedan slavlja narodne umjetnosti. Oni će govoriti i domaćima i stranim o neizmjernim ljepotama dragulja što su ih stoljećima brusile mnoge generacije naših predaka, kojemu je svaka od njih dala barem jedan novi odsjaj.

Današnjem pokoljenju bit će ispričane mnoge pojedinosti iz kulturne povijesti, iz albuma, kojem neke stranice već nedostaju ili su izbljedjele. Gotovo tri tisuće izvođača pokušat će dočarati ono najsajnije i najljepše što je još sačuvano iz naše folklorne baštine”...

„Smotru folkloru pratilo je oko pola milijuna zagrepčana i domaćih turista kao i 24.000 turista i drugih gostiju iz susjednih i drugih država: Italije, Austrije, ČSSR i Savezne Republike Njemačke i drugih.” (Citirano iz „Vjesnika” od 1. VIII 1966. str. 1.)

Tavankučani, nakon izvedenog programa na Trgu Republike na dan 24. VII 1966. još iste večeri autobusom otišli su u Jastrebarsko i pred tamošnjom publikom izveli isti program.

Dana 26. VII su pak u Zagrebu, u Gornjem gradu, na Zagorskom trgu takođe izveli birane tačke iz svoga programa.

IZ ŽIVOTA DRAMSKJE SEKCIJE SVJETLANA OD ANATOL FRANSA

O radu Likovne Kolonije, koja kao samostalna grupa radi u okviru Društva pisale su novine u više navrata.

Prvo, par riječi o njenom osnivanju: još 1961. godine slikari amateri Žarko Rafajlović, Lajoš Đurči, Ludvig, Lajčo Evetović kao i dva nastavnika iz Tavankuta: Šabić Stipan i Jandrić Ivan osnovali su svoju koloniju u Tavankutu. Osnivanje kolonije pomagali su Lajčo Vidaković, Marko Vuković i drugi. Nazvana je „Grupa šestorice.”

Povodom njenog osnivanja pisao je Lajčo Vidaković u Subotičkim novinama od 29. IX. 1961. god.”

„... Ova kolonija nema onoliko akcenat na mecenaštvu kao ostale kolonije, nego se ide za prodiranjem savremenog likovnog ukusa na selo. Gubeći rudimentarni akcenat seljačkog duha, u kontaktu sa novim sredstvima proizvodnje, na selu često nalazimo vrlo široko polje za plasman kiča (iako ni grad nije imun od toga). Ovim načinom međutim može se sretno uticati na ukus sredine i u manjim mestima te produbiti radoznalost i ljubav za likovnu umetnost.

Pored iznietog, cilj je bio okupiti slikare iz Tavankuta. Tako se „Grupi šestorice” pridružuju: Marga Stipić, Stipan Pfajfer, Rumenka Grčki i drugi. A na podsticaj i posredovanjem Ivana Prčića i Ana Milodanović iz Žednika sa Čikerije pak Cilika Dulić.

Već 10. marta 1962. god. otvorena je prva „martovska izložba u Omladinskom domu u Tavankutu i tako dalje svake naredne godine pa je već postala „tradicionalna”. Druga izložba na istom mjestu bila je 23. III. 1964. — Treća izložba 14. III. 1964. na istom mjestu, a četvrta izložba u Apatinu iste godine.

Godine 1965. u Subotici, u vremenu od 14. II. do 22. II. 1965. Navest ćemo šta je povodom toga napisao Bela Duranci, historičar umetnosti i kustos Gradskog muzeja u Subotici u časopisu „Rukovet” broj 1-2 1965 godine na strani 2—3.

SA IZLOŽBE LIKOVNE KOLONIJE MIŁODANOVIC ANA:
SLIKA OD SLAME

U nedelju, 14. II otvorene su dve izložbe. Prisustvovali smo otvaranju u Domu JNA. AMATERI I NAIVCI iz Tavankuta (14. II—22. II) uz brojnu publiku koja se tiskala u neprikladnom prostoru, prikazali su svoju delatnost. Obzirom na interesovanje posetilaca izložba je mogla poneti naziv „naivci” jer kreacije sestara Milodanović iz Žednika svakako su predstavljale atrakciju prvoga reda.

Radovi Ane bez naročitog obrazovanja dočarali su svu poeziju narodnog duha koji je utkivan decenijama u već skoro izumrlu veštinu. Njena „Močvara” ograničila se samo na par životinja koje žive u prostranstvim šušćećeg rita i deluje vrlo upečatljivo. O vanrednoj umešnosti i strpljenju svedoče figure i detalji na „Žetvi”, a „Devojčica sa guskom” i „Dečak sa leptirom” pored poetičnog tretmana samoga motiva iznenađuju veoma spretno sugeriranim pokretom. Slike i cvetovi sestara Milodanović i Kate Rogić ukazuju nam na rudnik još nedovoljno poznate lepote. Kakvo osveženje nasuprot produktima tzv. „narodne radinosti”! Amateri, osnivači ove grupe zaslužuju posebno priznanje što su svojim angažovanjem probudili i ponovo otkrili sjaj poezije žitnih vlati.

Slike ostalih naivaca: Santo Ištvana, Marge Stipić i Cilike Dulić prožete su iskrenim doživljavanjem motiva. Opaklija na starcu deluje kao koža, „Krava sa teletom” oivičena je čudnom konturom, naivno crtanom ali veoma čvrstom sazdanom. „Kraljice”, „Komušanje” i „Svatovi” Cilike Dulić oživeli su pred nama živopisne narodne običaje i potvrdili izvanrednu moć zapažanja mlade slikarke. Santo se odlikuje istančanim osećanjem za bitno naročito u slici „Dvorište”.

Amateri, na ovoj izložbi našli su se u situaciji koja jasno pokazuje da bi njihov odvojeni istup pred publiku koristio i naivcima i njima samima.

Šesta izložba bila je 19. VI. 1965. u Domu Kulture u Tavankutu. „Subotičke novine” od 25. VI. 1965. u članku

kojeg je pisao ing. Josip Stipić donese slijedeće: „... VI. izložba radova amatera Likovne kolonije na Tavankutu, donela je i novih imena stvaralaca naročito iz radova mladih, i nove kvalitete u likovnom izražavanju i oblikovanju. Inspirišući se isključivo likovima i motivima iz svakodnevnog seoskog života stvarnosti, tog neiscrpnog ali nedovoljno korišćenog vrela za kulturno i umjetničko stva-

IZ DRAMSKE SEKCIJE „DA JE ZNAT K'O ZJAT“ OD MATIJE POLJAKOVICA

ranje, amateri Likovne kolonije u Tavankutu, nastoje da u toj seoskoj stvarnosti i svakidašnjici, koja se tako dinamično menja i preobražava, fiksiraju ono što predstavlja njeno najbitnije obeležje, a to su prirodom i ljudskim, veoma često mukotrpnim, radom stvorene vrednosti u poljoprivredi. Otuda kao najčešće motive na platnima i crtežima, u likovima i motivima umetnički pletenim u slami, srećemo žetarske i berbanske radove, oranje, svinjokolj, pečenje hleba u seoskim pećima i razgovore uz bokal vina."

Na toj izložbi izlagali su svoje radove: Ana i Đula Milodanović, Marga Stipić, Kata Milunović, Marija Beneš, Cilika Dulić, Jelisaveta Tumbas, Kata Tumbas, Jaga Orčić, Istvan Santo, Pfajfer Pištika.

Kako su najzapaženiji bili radovi grupe slikarki „naivki” Ane i Đule Milodanović, Cilike Dulić, Kate Rogić i Marge Stipić, radove te grupe kao eksponate samostalne izložbe ovoga DRUŠTVA prikazali smo u Beogradu i Zagrebu.

Izložba u Beogradu bila je lijepo primljena i trajala je od 1 do 10 aprila 1966. u Muzeju primenjene umetnosti pod nazivom: „Izložba slika i pletiva od slame."

Ekipa TV Beograd snimila je eksponate ove VII. naše izložbe i dala kratku emisiju o njoj.

Vera Cvejić povodom toga pisala je u „Politici" od 2. IV. 66. „... ove naivne umetnice donele su u Beograd prvi put svoje raznovrsne radove: pletiva od slame i uljane slike. Teme njihovih slika uzete su iz sveta koji ih okružava. To su motivi jarkih boja sa žetve, iz polja klasja žita, ženidbe, seoske svečanosti i drugi događaji u selu. Pored uljanih slika posebnu pažnju privlače radovi od slame. Slama i klasje, u veštih rukama ovih naivnih umetnica postaje veoma zahvalan materijal. U njihovim radovima, filigranskom preciznošću, obrađuju se detalji, tako da slike od krhke, zlatne slame ostavljaju zaista prijatan utisak."

Kao o s m a izložba Likovne kolonije, odnosno dru-
ga izložba ove grupe „naivki“ otvorena je u LIKUM-u u
Zagrebu u vremenu od 26. IV. do 15. V. 1966.

Ova izložba izazvala je neobično veliko zanimanje
ljubitelja likovne umjetnosti, pa i likovnih pedagoga.

SA IZLOŽBE LIKOVNE KOLONIJE MILODANOVIĆ ANA:
SLIKA OD SLAME

Bilo je više napisa u dnevnim listovima, emisija u RTV Zagrebu pa i napisa u periodičnim časopisima. Citirat ćemo dio članka u „Svijetu” od 15. V. 1966. koji je članak pisala Magda Wetrusky pod naslovom: „Svježina naivnosti.”

„... Nikakva slikarska struja ne proviruje iz tih slika. Ničega nema što je već viđeno, što je netko umjetno usavršio, pronašao, proglasio originalnim. Niko nije naučio Ciliku Dulić da sivozelenu plohu seoskog krova razbije detaljem bijeloga goluba, da upotrijebi ružičastu boju za trijem, da u praznom prostoru slike kao protutežu postavi dvije figure. Naravno niko do njene prirodne osjetljivosti... Ali ono što je začuđujuće to je da ih upravo tako vidi i seljanka Marga Stipić. Njena „Prelja” plošna s dražesnom devijacijom perspektive, svježa, nepatvorena ornamentika dana je opasnim i smjelim odnosima boja: Prljavo žute, smeđe boje opeke, i sivo ljubičaste... Niko je nije mogao naučiti da promatra boje, da ih razlaže, da ih shvaća u njihovim komplementima i izvan njih...”

U istom napisu, pod naslovom: „Naivnost u vlati slame” — poezija u slami ona piše: „... Izložba žena naivaca Bunjevki i petnaestak slika izrađenih tim osebnim materijalom... ali sa takvom virtuoznošću, ljepotom i mukotrpnom strpljivošću, da naprosto zapanjuje!... Tako je Bačka otkrila grudi svojih ravnica jednoj autohtonoj ljepoti gdje Priroda kao materijal i kao poticaj živi intimno, netaknuto i izvanredno prisutno.”

U „RUKOVET” časopisu za književnost, umetnost i društvena pitanja u broju 733 od 1966. Srebrica Knežević iz Beograda u svom članku: „Umetnost žena iz Tavankuta” napisala je, između ostaloga i ovo:

„... Bunjevke su izišle iz anonimnosti i sa smjelošću su izlagale u Beogradu i Zagrebu... savremene umetnice izvor svojih inspiracija nalaze u prirodi i svakodnevnome životu... Naš zadatak je da posebno istaknemo veoma pozitivnu saradnju i organizaciju KUD „Matija Gubec” koji je za svaku pohvalu. Ujedno to je najbolji primer kako su

SA SMOTRE FOLKLORA IZ ZAGREBA

u uslovima savremenog života Bunjevke bile prve koje su se osmelile da izađu iz ranijih okvira i da izraze svoju individualnost kroz svoje stvaralaštvo.

Za vrijeme Smotre Folklor a u Zagrebu, na izložbi „Tražimo najljepši suvenir“ u Galeriji LIKUMA izloženi su radovi od slame: slike, i cvjetovi. Bili su izvanredno jako zapaženi i tom prilikom prodato je oko 500 cvjetića.

U ovoj, jubilarnoj, 1966 godini priređena je još jedna izložba tih radova i to u Subotici u Gradskom muzeju povodom skupa historičara umjetnosti Jugoslavije. Naša Folklor na grupa je, uz pratnju Tamburaškog orkestra, izvela prigodom otvaranja te izložbe mali program narodnih plesova pred preko 200 eminentnih posjetilaca. To je bio uspjeti prikaz kako pojedine sekcije zajedničkim izvođenjem svojih djela mogu učiniti te manifestacije privlačnim.

Nažalost Likovna kolonija je ostala bez prijeko joj potrebnih prostorija u divno preuređenom Domu Kulture i tako je otežan, da ne kažemo onemogućen, zajednički rad i uzajamni kulturni utjecaj osnivača Likovne kolonije i njenog miljenčete „grupe naivki i slamarki“ Te će svakako negativno utjecati na prikupljanje starih i novih stvaralaca na polju likovne umjetnosti.

A da koliko je važna svaka grana DRUŠTVA za njegovu afirmaciju dokazuje baš ta činjenica što je DRUŠTVO rado prigrliło Likovnu koloniju (naoko „pasivnu granu“ na koju se samo troši, a ona ne donosi materijalne koristi) i trošila novac i dala trud da se izađe pred širu publiku Beograda i Zagreba da je baš ogromni moralni uspjeh te grane u kulturnim centrima skrenuo pažnju kulturne javnosti i na ostalu našu djelatnost, te su pozvali na Smotre i naš Folklor i Muziku.

Da spomenemo samo činjenicu da su prilikom izložbe u Galeriji LIKUMA u Zagrebu svi eksponati, a posebno slike od slame Ane Milodanović toliko oduševile „grupu likovnih pedagoga“ da su sami kupili nama „Knjigu utisaka“ koju mi iz skromnosti nismo sami nabavili. U tu knjigu utisaka svoje sve pohvalne primjedbe upisali su,

IZ ŽIVOTA DRAMSKJE SEKCJE "NARODNI POSLANIK"
OD BRANISLAVA NUSICA

pored književnika: Bore Pavlovića, Dr Miroslava Feldmana, Ing Jonke Nade sveuč. profesora, Dr Jelke Radauš direkt. etn. muzeja i likovnih umjetnika B. Braševac, Dragiša Horvat akademski slikar, Ivan Lacković seljak umjet-

IZ FOLKLORNE GRUPE

IZ ŽIVOTA DRAMSKE SEKCIJE „NARODNI POSLANIK“
BRANISLAVA NUŠICA

nik, Stjepan Stjepanić selj. umj. i Višnja Vodopivec stud. povj. umjet. i supruga V. Bakarića Marija Soljan Bakarić. Bilo je posvjete i na italijanskom, norveškom jeziku pa i na ruskom: od Akovalja i Irine Arbuzove docenta kijevskoga univerziteta.

IZ DRAMSKE SEKCije „DA JE ZNAT K'O ZJAT“ OD MATIJE POLJAKOVIĆA

Drago mi je da je izložba, koju smo spremali zajedno da pokažemo malo žita s naših polja, naišla na tako lijep i brojnan odaziv, pa joj želim da poluči i komercijalni uspjeh u skoroj budućnosti.

Bora PAVLOVIĆ
književnik

IZ DRAMSKE SEKCIJE IZVOĐENJE BAJKE „TRNORUŽICE“

Impresioniran onim što sam video na izložbi KUD „Matija Gubec” želim nova isto tako kvalitetna likovna dostignuća i mnogo uspjeha u radu.

28. IV 1966.

Dr Miroslav FELDMAN
književnik

„Slame su Vam fantastične, prvi puta se vidi kolike mogućnosti glatkih i hrapavih ploha i treće dimenzije može imati obična slama. Krenite s tim u svijet.

AMATERSKI SLIKAR — potpis nečitljiv

S velikim zadovoljstvom konstatirala sam da u našim Bunjevcima stvaralački duh — povezan s tradicijom — ima još čvrsto korijenje i obogaćen je živom maštom umjetnica.

Bit će mi veoma drago ako veze, uspostavljene na ovoj izložbi, postanu još čvršće našim radom na terenu među Bunjevcima.

Dr Jelka RADAUŠ, direktor Etnografskog muzeja, Zagreb.

Čestitam! Izložba je originalna i pokazuje invenciju i svestrano stvaralaštvo, a posebno govori o kulturnom nivou naših Bunjevaca i žena Bunjevki.

Zagreb, 29. IV 1966.

M. Šoljan BAKARIĆ

Duboko sam impresionirana ovom izložbom zbog specifične tehnike, koja me je zbog toga i povukla. Naročito me privukla jer se radi o dragim Bunjevcima, iako dalekim ipak jako bliskim. Međutim odabrala sam „roljku” zbog specifičnog motiva iz tog kraja, pa želim napomenuti da u daljnjim izložbama nastojite takve i slične motive unijeti u Vaše slike, da se razlikuju od ostalih i da čovjek iz tih krajeva ili onaj, koji poznaje kulturu i običaje naših krajeva, odmah znade da se radi o našim dragim Bunjevcima. Čestitam na uspjehu i želim da se pročujete širom svijeta. Živili.

5. V 1966. MEŠTRIĆ Ana, Varaždin, Vilka Jureca 1/II.

IZ DRAMSKE SEKCIJE: IZVOĐENJE BAJKE „TRNORUZICA“

